

“Society likes saints and moral heroes to be celibate so they do not have family pressures and be forced into dilemmas of needing to compromise their sense of ethics to feed their children. The entire human race, something rather abstract, becomes their family. Some martyrs, such as Socrates, had young children (although he was in his seventies), and overcame the dilemma at their expense.” – <https://ift.tt/2pQHVt0>

Daha ahlaklı olmak için çocuk sahibi olmaktan vazgeçer miydin? Azizlerin ve *büyük felsefecilerin* çocuğu yok, çünkü çocukları olsaydı, ahlaken bizim gibi insanlara benzerlerdi ve (Allah korusun) bizim de onlara benzememiz *kolaylaşır*dı.

Ben giderek, ahlakın, hele bu *ulvi* diye ortaya serilen ahlakın, ahlakı sadece *öven* ama hayatlarını yaşamaya da devam eden bir sürü insan için *oyun* olduğu kanaatine varıyorum. İnsanlara *ahlaki lamba* lazım ama aydınlanıp, kendilerini aydınlatmaları için değil, burada daha müphem bir psikolojik ihtiyaç var. İnsanlara hayatlarının anlamsız olmadığını ve *iyilik* diye *cennet* diye *hakikat* diye ve hatta *Tanrı* diye kavramların *gerçek* olduğunu, sefil hayatlarındaki sıkışmışlıktan fazlasının mümkün olduğunu hatırlatacak birileri lazım ve *ahlak* da bunun sergilendiği *oyun*.

İnsan temelde ahlaksız ve vicdansız bir varlık: İnsanların kendisine kötü bakmayacağını bildiği her durumda menfaati gereği davranıyor, hatta çoğu insanın kötü bakacağını bilse de çoğunlukla öyle davranıyor. Yeterince insanın ona *anlayış* göstermesi kafi, hırsızlar ve katiller, onlara dışarıdan baktığımız gibi bakmayan bir topluluk içinde yaşıyorlar ve o topluluk onlara yetiyor, bizim kabulümüze ve ahlakımıza ihtiyaçları yok.

Bununla beraber bizim de, onların da, bir *anlama* ihtiyacı var. *Azizler* bunu sağlıyor, bana uğraştığım türlü çeşit dert arasında, bunlardan öte bir anlam olduğunu, dünyanın ve insanların *özde iyi* olduğunu ve *kurtulacağını* anlatan birilerine ihtiyaç var.

Umutsuzluğumun yeni formu bu: Artık övülen faziletlerin de bir tiyatro olduğuna inanmaya başladım.